

שְׁפִילָה לְהַמְדָּה

ה מרחשון התשפ"ד
מפטירין רבי צקרה לא ילדה
(ישעיה נד, א)

פְּרִשְׁתָּ נְזֻז

סיפור לשבת

"ובמוראכם וזוזתכם יהיה על כל זזית הארץ" (ט, ט)

הגאון רבי שלום שבדרון זכר צדיק לברכה סיפר, שאמו הישישה של הגאון רבי אשר צימרמן זכר צדיק לברכה, שהיה מהפוסקים המפורסמים בניו יורק, ספרה לו מרישומי ביקורו של הגאון רבי אלחנן וסרמן זכר צדיק לברכה בביתם.

"בצעירותי" – היא סיפרה – "בעלי היה יוצא לכפרים ולעיירות הסמוכות, לעסוק במכירת סחורות. הוא היה שב אל ביתנו רק לקראת שבת, כשבאמתחתו דמי פדיון הסחורה, וכך היינו מתפרנסים מידי שבוע.

אני הייתי נשאת בבית לבדי עם ילדי הרכים, ולא אחת הייתי נתקפת בפחדים, מחשש שיכנסו אלינו עוברי אורח לא רצויים. משום כך הביאו אל הבית כלב שמירה, שעמד תמיד ליד הדלת השקופה, ואימת שהיה מתקרב אל הבית אדם זר, הוא היה פותח בנביחות רמות, וכך יכולתי להבחין מי ומי המתקרבים אל הבית, והרגשתי בטוחה יותר".

לאחר דברי ההקדמה, המשיכה אמו של רבי אשר צימרמן לספר: "רבי אלחנן וסרמן היה ידיד גדול של בעלי, וכשהיה מגיע לאמריקה כדי לאסוף תרומות לשיבתו בברנוביץ, היה בא לבקר בביתנו. והנה כאשר רק התקרב רבי אלחנן אל הבית, זינק מיד הכלב אל דלת הכניסה, הוא קפץ אל החלק העליון כדרכו, אך הוא נדבק אל דלת הכניסה ונאלם דום, הוא לא חרץ את לשונו ולא השמיע אף נביחה אחת.

נדהמתי מהמראה הלא שגרתי הזה, התקרבתי אל הדלת כדי לפתוח אותה, אך הכלב נשאר דבוק על הדלת, בלי קול ובלי נוע.

"שעה שלמה ישב אצלנו רבי אלחנן, דיבר על הא ועל דא, התעניין בשלומנו ובקורות אותנו, וכל אותה העת הכלב נשאר דבוק ותלוי על חלקו העליון של הדלת, ולא הוציא מפיו אף קול.

"רק לאחר שיצא רבי אלחנן מהבית, ננער הכלב מתרדמתו, ירד מהדלת ושב להתנהג כאילו לא ארע דבר..." { לקראת שבת מלכתא }

אשא עיני

כוחה הגדול של הראיה והשפעתה על חי האדם

פרק ד' | עצה עשירית – המנגד שנה מעיניו
זוכה לקדשת העינים

כתב ב"ספר הישר" לרבנו תם, שהמנגד שנה מעיניו ועוסק בתורה בליה, בקף הוא מתקן את אשר פגם בעיניו בראיות אסורות, ולכן דוד המלך עליו השלום אמר (תהילים קיט קמח): "קדמו עיני אשמרות לשיח באמרתך", ולא אמר 'קדמתי אשמורות', משום שעל ידי שמנגד שנה מעיניו ועוסק בתורה בליה, מתקן האדם את אשר פגם בעיניו, ועל ידי קף זוכה האדם שמודפכת ראיתו לראות מראות רוחניים וקדושים, וזוכה שיפתחו עיניו לראות את הקדשה שיש בעולם. ה' יזכנו אמן.

עצה אחת עשרה – כיצד ינצל האדם מעורונו רוחני

כתבו חז"ל (שבת קח): "יד לעין תקצץ, יד לאזן תקצץ – יד מסמא ויד מחרשת". כלומר, שעדיף לאדם לקצץ את ידיו, והעקר שלא יגע בידיו בעיניו ובאזניו לפני שהוא נוטל את ידיו בקוממו משנתו בבקר, וזאת מפני שעל ידי קף הרוח רעה השונה על ידיו, תעבר לעיניו ואזניו ותיזקן בנגק עצום, שעניו יתעוררו ולא יראו, ואזניו תהיינה חרשות ולא ישמעו, חס ושלום.

וכן נפסק להלכה בשלחן ערוך, שאין לגעת בעיניו ובאזניו לפני נטילת ידים של בקר (אורח חיים סימן ד סעיף ג).

ר"ת	יציאה	כניסה	
ירושלים	18:37	17:26	19:17
תל אביב	18:38	17:42	19:14
חיפה	18:37	17:34	19:15
באר שבע	18:39	17:44	19:17

הבן איש חי

ספר פסקי בן איש חי | הלכות שבת

סימן שי"ב מוקצה למצוות

עצי סוכה אסורים כל שמונת ימי החג, דכתיב חג הסוכות שבעת לה', מה חג לה' דחל שם שמים על חגיגה, אף סוכה לה' דחל שם שמים עליה.

עצי דפנות, כתב בכורי יעקב להתוספות אסורים מן התורה, וכן הוא לסברת הרמב"ם ז"ל. אך להרא"ש ודעימיה אסורים מדרבנן. ונפקא מינה, דאם נודמן איזה דבר שנוכל להתיר בו משום ספק ספיקא, להרמב"ם לא מהני ולהרא"ש מהני.

ואין ניאותרין מהם לדבר אחר כל שמונת הימים. כתב הביכורי יעקב פירוש, שאין מותר אלא הנאה של דירה, ולכן מותר לסמוך עצמו בכותל של סוכה דזהו דרך דירה. אבל אם נפלה אין להשתמש בדפנות לישב עליו. ואם בולט קצת מהדפנות שראוי לשיבה ויושבין עליו, ואחר כך נפלה הסוכה, צריך עיון אם מותר שוב לישב עליו. ונראה להחמיר כיון שבטלה הסוכה אין יושב שוב בה [דרך] דירה, וממילא הישיבה נקראת הנאה.

סוכה ולא מהני תנאי משום דביום טוב אסור לסתור אוהל וכו', וכן כאן אסור להתיר קשר של קיימא.

אם סיכך בהדס או תלה בסוכה אתרוג לנוי, מותר להריח בו. ויש אוסרים בהדס, מפני שהדס אין בו הנאה אלא הריח, מה שאין כן אתרוג עיקר הנאה שיש בו היא הנאה של אכילה ומהוה הוא דהוקצה. וכתב בכורי יעקב שהרב פרי מגדים דעתו להתיר בהדס שעשאו סכך, ורק בתולה הדס או עשבי בשמים לנוי אסור להריח בהם. אכן מדברי הט"ז נראה דהכל מותר, דאין איסור אלא ליטול המסכך דמבטל קדושתה בזה.

אם ירדו גשמים, טוב לפרוס סדין אם הוא בחול המועד. אבל ביום טוב אסור משום מוקצה, דמנענע עצים של הסכך.

אפילו נפלה הסוכה אסורים, ולא מהני בה תנאי. ורש"י ז"ל כתב הטעם מפני שבשעת בין השמשות אסור ליטול משום סתירת אוהל, וממילא הוקצה לכל ימי החג. וכתב בכורי יעקב סק"ב דלסברת רש"י מי שעשה סוכה בחול המועד, מהני תנאי. אבל לפי טעמו של הר"ן ז"ל אפילו עשה בחול המועד לא מהני תנאי.

אם הזמינה לסוכה ולא ישב בה לא נאסרה, והזמנה לאו מילתא היא. ואם הזמינה לסוכה ולא ישב בה, אף בא אדם אחר שלא מדעתו וישב בה, לא נאסרה, דטעם האיסור משום דחל עליה הקדש ואין אדם מקדיש דבר שאינו שלו. אבל אם ברשותו ישב בה הרי זו נאסרה. וכן אם זה היושב בה הוא בנו של בעל הבית וסומך על שולחנו, הוי ליה כאילו בעל הבית ישב בה ונאסרה. ונסתפקתי אם ישבה אשתו שהיא אינה חייבת בסוכה, מאי, דיש לומר כיון דמצות עשה שהזמן גרמא אם קיימו הנשים יש להם שכר, ולר"ת מברכין גם כן, האי נמי נאסרה. או דילמא כיון דפטורה מן הדין אין מעשיה כלום.

סדינין טוב להתנות עליהם. נראה לי בס"ד, דאם הסדינים קשורים קשר של קיימא דאסור להתירו ביום טוב, לא מהני בהו תנאי, וכדאמרן לעיל בעצי

אסור להנות מן האוכלין שתולין בסוכה לנוי בכל יום טוב כולו, דהוקצו. ומותרין בליל אסור חג אם לא חל בשבת. ואם נפלו ביום טוב, מוקצין הם ואסור לטלטלם, אלא יביאו קטן בן שלוש או ארבע שנים, ויטלטלם למקום אחר להצניעם שם עד אחר יום טוב. ואפילו קיסם לחצוץ שניו אסור ליקח מן הסוכה, ואפילו מן הדפנות. מיהו אם ירדו גשמים יסיר הסדינין שתולין בדפנות דוקא, כדי שלא יתקלקלו. לפיכך כשתולה הסדינין בדפנות קודם יום טוב, יזהר שלא יתלם על ידי קשרים, דאם כן אם ירדו גשמים ביום טוב אסור להתיר קשרים של קיימא, אלא יתלם באופן שלא יצטרך להתיר קשרים.

ספר חרדים

פרק טו [תשובה ה'] | דברי פבושין

כתוב (דניאל יב, ג) 'והמשפילים יזהרו קזהר הקיע וגו', כמו ענני הפךגליות פאָרץ, פֿשׂיש הקנה למטה מאיר נגדו הפוכב מלמעלה, ונעשית מרגלית מאירה כגון פוכב. כף האדם הפוכין עצמו נגד יוצרו ותברך, הפוכים העליונים שבפאצילות ותברך מאירים בו ויאר כמום. לכן המשפיל תמיד תהיה נפשו נגד יוצרו ותברך עומדת, דכתיב (איכה ב, יט) 'שפכי פנים לבך נכח פני ה', והנה ה' נצב עליו.

ראוי למשפיל לשים בשני חללי לבו, יראת בשמאל ואתקה ברימין, ובמח פכוד, דכתיב (ירמיה יג, טז) 'תנו לה' אלהיכם פכוד', וסימן פכוד ראש, ובש"ן הנחיריים שפלות פכהמה פאלו נתגלגל בכהמה לפי עונותיו, ואולי יחשב לו לגלגול.

ידומן לכבוד [כל בקר] כל תלמיד חכם וכל אדם. ויברח הוא מהפכוד וישנאהו, פי פכהמה הוא וישתוק פכהמה, וישמח ביוצרו ובמפלותיו בורו וררצה.

כתוב (איוב ז, א) 'הלא צבא לאגוש עלי ארץ וכימי שקיר ימיו, הרי שקצב לו הפלף זמן ועדן שיחיה, ויהיה שקיר יום יום עד סוף הזמן שקצב לו, והוא יתברך עומד על פועליו, איך לא יבשו ויבדלו מפניו מקל וחמר מפועל העומד לפני בעל הבית, ואין תניו שלו. לכן רגע אל יתבטל, ידבר עם חברו וכתנתו לדבר ליוצרו, קשישתק [כתנת] לבו לו, קשישתק [ישפב] באהבתו. ותתלת דברי פיו לעבודתו, ותכף הערתו ינער רוח רצה מידיו, ויסור מרע וידבק בטוב, וישפסם ויעריב למלאכתו ותברך ברכנה.

ספר חסידים

סימן קמ"ו

ואם הביא אדם את עצמו לירי חשד ימחול לכל החושדים אותו כי הוא גורם לעצמו:

סימן קמ"ז

זמירות היו לי חקין (תהלים קיט נד) דוד מניח כל זמירות ושירות שבעולם לעסוק בתורה היה קורא את הטעמים בניעמותיו ובטעמותיו ובזמירותיו אבל אותם ההולכים ואומרים המקראות דרך לצים והם בפייהם כשיר של עגבים עתידה תורה שתצטק עליהם ואומרת רבוננו של עולם בניך עשאוני ככנור ובשעה שהם קוראים בי במוצתם אז אינם קוראים במוזורים הטעמים וגם המפסיקים המקראות בדברים עליהם היא צועקת ואומרת ח' אלפים חמש מאות פסוקים פסקתני והם פסקו יותר מששים ריבוא ועוד הם עושים בי אף מה שאין לעשות בשיתח חולין אדם מדבר חולין אינו פוסק מדבר לדבר אחר והם מפסיקים דברי לעסוק בדברים בטלים:

סימן קמ"ח

שלשה דברים ברא הקב"ה באדם אזנים עינים לשון. אזנים לשמוע עינים לראות לשון לדבר והם הדברים שמעשה האדם נעשה על ידיהם אילו לא היו לו אזנים לא היה שומע דברי הבאי וכמה עבירות אשר נעשה על יד שמיעתם והוא הולך ועובר שמע שיש לשם אשה או ממון אשר יוכל לגנוב. אילו לא היו לו עינים לא היה צופה בערוע ומתאוה לה וכמה דברים אילו לא היה לו לשון לא היה מדבר לשון הרע וכמה חטא של הבאי על יד הלשון מה עשה הקב"ה שם לכל אחד ואחד גדר וחומה להבדיל באדם ולהרחיק מן העבירה שם לאזנים האצבעות המושפות כיתדות או אלות האוזן רחבה הרבה להיות סותמו וגדר נגד השומע אם ישמע דבר חטא. שם עינים לכסות ולסתום ולעצום עיניו מראות ברע וללשון ב' חומות חומת עצם וחומת בשר מלדבר בלשון הרע ושום דבר עבירה והאדם הנבזה כשהוא שם אזניו לשמוע עבירה ועיניו לראות עבירה לשוננו להצמיד מרמה מה עשה פרץ גדר מלכו של עולם כמה החטאים נעשו קח משל אדם הפורץ גדר מלך בשר ודם הוא חייב מיתה הפורץ גדר מלכו של עולם אשר מסר לידו לשמור על אחת כמה וכמה שבן מות הוא ועל זה נאמר ופורץ גדר ישכנו נחש:

חידושים לפרשה

נח לא האמין בכוחו לבטל את גזירת הבורא

אך נדקדק בפירוש רש"י ז"ל אף נח מקטני אמנה היה האיך יכול להיות זה כי הכתוב מעיד עליו נח איש צדיק תמים היה בדורותיו. ועוד קשה למה לא היה מתפלל נח לבטל הגזירה. נבוא לבאר, כי יש שני מיני צדיקים שעובדים הבורא יש צדיק שעובד הבורא ואין לו חשק רק להיות עובד הבורא ומאמין שיש לו כח בעליונים להנחית העולמות כרצונו כמו שאמרו חכמינו ז"ל (מועד קטן טז): צדיק מושל ביראת אלהים (שמואל ב' כג, א) מי מושל בי צדיק הקדוש ברוך הוא גזרו וצדיק מבטל הגזירה לטובה ויש צדיק אחד שעובד הבורא ברוך הוא והוא שפל בעיני עצמו מאוד ומאוד וחושב בלבו מי אני שאתפלל לבטל הגזירה לכן אינו מתפלל לבטל. וזהו הדבר פירוש הגמרא (סנהדרין צב): נבוכדנצר רצה לומר שירות ותשבחות שגינה שירות ותשבחות של דוד המלך עליו השלום מה זה הלשון שגינה, ולפי הנ"ל אתי שפיר כי נבוכדנצר היה רשע והחריב בית המקדש והיה מבחין שהצדיקים יכולין להפוך מדת הדין לרחמים והיה מתירא שמא יהיה צדיק ויתפלל לבנות בית המקדש לכן אמר 'כמצביאי עבד חביל שמיא ודיירי ארעא'. כמצביאי עבד (דניאל ד, לב) רצה לומר ברצונו עבד בעולמות ואין הצדיקים יכולים לבטל הגזירה כך היה מחשבת נבוכדנצר. וזה מאמר חכמינו ז"ל ביקש נבוכדנצר לומר שירות ותשבחות שגינה שירות של דוד, כלומר נבוכדנצר רצה לומר שירות שהוא להיפך משל דוד כי דוד אמר (תהלים קמה, יט) רצון יראיו יעשה השם יתברך מנהיג העולמות כרצון הצדיקים והרשע נבוכדנצר היה רצונו להיפך כנ"ל ונח הגם שהיה צדיק גדול ותמים היה קטן בעיניו מאוד ולא היה לו אמונה בעצמו שהוא צדיק מושל ויכול לבטל הגזירה אדרבה היה חשוב בעיניו כשאר הדור והיה חושב אם אני אהיה ניצול בתיבה ואני אין צדיק יותר משאר הדור המה גם כן ניצול לכן לא היה מתפלל על הדור. וזה שפירוש רש"י אף נח מקטני אמנה היה, רצה לומר נח היה קטן בעיניו באמונה שהוא צדיק תמים שיכול לבטל הגזירה שלא היה חשוב בעיני עצמו כלום. וזהו פירוש והנני משחיתם את הארץ, רצה לומר הנני אעשה כרצוני כי לא יש צדיק שמתפלל לבטל הגזירה לכן אני משחיתם את הארץ. ואחר כך אמר ואני הנני מקים את בריתי אתכם, רצה לומר אף על פי שאין הצדיק מתפלל לבטל הגזירה אף על פי כן הנני מקים את בריתי אתכם.

תיקון חטא אדם הראשון על ידי התרת אכילת בעלי חיים

או יאמר, קח לך מכל מאכל, כי לשון מאכל היינו שהוא מאכל את אחרים ובו יבואר המדרש (בראשית רבה יט) האשה אשר נתת עמדי היא נתנה לי מן העץ ואוכל (בראשית ג, יב) אכלתי לא נאמר כו' אכלתי ואוכל עד כאן לשון המדרש. הכלל כי באכילה שאדם מישראל אוכל מתקן הפגם של אדם הראשון שפגם באכילה דהיינו על ידי מצוות ישראל עושים באכילה הן בברכה על האכילה הן בשאר מצוה ישראל עושים בהמאכל קודם האכילה בבשר שחיטה ומליחה ובכל מאכל יש מצוות מתקן הפגם של אדם הראשון. ובוה מבואר ואוכל אכלתי לא נאמר אלא אכלתי ואוכל עוד, כלומר בזה שאוכל עוד על ידי מצוות יתקן מה שפגמתי נמצא על ידי שפגם אדם הראשון באכילה צריך האדם לאכול ולתקן נמצא האכילה של אדם הראשון נקרא מאכל כלומר מאכל לאחריים בשביל האכילה זה צריך האדם לאכול. וזהו הרמז קח לך מכל מאכל, רצה לומר כי על ידי שהכניס נח בתיבה מכל החי הותר לאכול מכל חי בני"ל. וזהו הרמז ואכלתם אכול (ויאל ב, כו) ואכלתם, כלומר מה שאתם אוכלים אכול על ידי האכילה שאכל אדם הראשון אתה אוכל לתקן הפגם של אדם הראשון על ידי האכילה על ידי המצוה אשר באכילה של ישראל.

{ 'קדושת לוי' | רבי לוי יצחק מברדיטשוב זיע"א }

נצור לשונך מרע

הלכות רכילות ציור א' [המשך]

ואם שחושש הוא מפני נאמנות באיש כזה מפני גודל דחקו, גם זה לא יתכן, דאטו באנשים כאלו לא ימצאו אנשים נאמנים ונזהרים בכל כוחותם ממון חבריהם כמו עשירים ויותר מהם, וכי אם ירד ממצבו אבד חזקת כשרותו. ולברז זה, האם על סברות חלושות וקלות כאלה נשנה דבר זה להפסד ברור ונתיר ע"ז איסור רכילות ונלך ונטעון דברים מזה לזה (דאם דבר זה הוא רק חשש היות ממילא אסור כמו שכתבנו כמה פעמים דמאי חזית דדמא דוה סומק טפי דילמא דמא דוה סומק טפי, ולזה הוא בשב ואל תעשה ולזה הוא בקום ועשה, והבאנו ראיות לזה. ואם האיש שהוא מספר לו הוא צורבא מרבנן צ"ע, ועי' בב"ב (קעד עב) במעשה דמשה בר עזרא.) וצא ולמד עד היכן החמירה התורה בענינים אלו, שאפילו אם הוא קרוב לשמיטה ונמנע להלוות להעני מיראת דבר השמיטה שהוא באמת קרוב להפסד, אעפ"כ נקרא עבור זה בליעל כמו שנאמר השמר לך פן וגוי בליעל לאמר קרבה, וכמו דאמרינן בגיטין (לו עא) ונמנעו מלהלוות והיו עוברין על מה שכתוב בתורה השמר וגוי, ועינין מה שכתב ר' יונה בש"ת במאמר סז, ועל אחת כמה וכמה איש אחר שאין דבר זה נוגע לו כלל שיש לו למנוע את עצמו מלעכב לאחד שרוצה להשתתף עם העלוב הזה. ואם מפני שלא גילה לו האיש הזה את שפל מעמדו, האונס דחקו, שחשב אם אגלה לו את האמת לא ירצה להשתתף עמי. ואולי קיבל על עצמו בשעה שפסק עבור העסק עם האיש העשיר הזה שלא ליקח מזה העסק מאומה למחיתו, רק מסיבה אחרת שיש לו, וכל זה פשוט לענ"ד.

הצטרפו אלינו ותמכו בהגדלת הצדקה והחסד למשפחות עמוזות
 "בצדקה תפוננו" שמה לה למטרה לספק ולדאוג לצרכיהם של משפחות מעוטי יכולת פלפלית ע"י מתן סיוע פלפלי רחב היקף. העמותה פועלת ללא מטרת רווח כלל!

- חלוקת סלי מזון שבועיים
- מתן מוענה לחוסרים ביתיים בסיסיים
- חלוקת סלי לידה לילודת ולתנווק
- ועוד פעילויות ותמיכה בחגים ומועדים

לתרומות: בנק לאומי (10) | סניף 858 | מס' חשבון 06555085 | מס' עמותה 580643104
 קוד מוסד להרשאה בחשבון הבנק 21965
 ניתן לתרום גם דרך "גדרים פלוס" ובאשראי בטלפון ובאתר

דרכי התקשרות לקבלת והפצת העלון: alon@gamah.org - אימייל לכל מטרה
 אתר הגמ"ח - WWW.GAMAH.ORG
 054-6091685 | 054-4785404

חיוזק אמונה וביטחון

היציאה לרחוב חשובה כמבול

היוצא לרחוב כיוצא למבול. אמרו בגמרא בברכות כ"ח, עמוד ב' וכך נפסק להלכה בהרמב"ם, הלכות ברכות פרק י', הלכה כ"ד, ובאורח חיים ק"ו, הלכה ה': היוצא מבית המדרש נותן הודעה על חלקו, ואומר: מודה אני לפניך ה' אלוהי ששמת חלקי מיושבי בית המדרש. והודעה זו חובה. כמו שמואב בפירוש המשניות בברכות פרק ד', משנה ב'. ואמר החפץ חיים ז"ל, שמכך מוכח שעיקר ההודעה היא על עצם השהייה בבית ה', ועל עצם הישיבה בו. דהיינו, ששמת חלקי מיושבי בית המדרש. לא מלומדי. מיושבי. ועל דרך ששנינו באבות פרק ה', משנה י"ד: שארבע מידות בהולכי לבית המדרש: הולך ואינו עושה שכר הליכה בידו. פירוש הרב עובדיה מברטנורא לגרסת המדרש שמואל שגם אם אינו לומד ואינו מבין, עצם ההסתופפות בבית המדרש, ברכה בה. ויש להודות עלייה. ויותר, שגם לאחר שלמד והתעלה נותן הוא הודעה על הישיבה בבית המדרש. ששקולה כנגד הלימוד ויותר, ועליה הודעה. כמו שאומר הפסוק: "אשרי יושבי ביתך". ומדוע? כי הסטייפלר זצ"ל, היה אומר שהישיבה שלומדים בה היא כתיבת נח. מסביב המבול והמים הזדונים גורפים הכל ברותחין קלקלו וברותחין נידונים. רחמנא ליצלן. כמו שכתוב בסנהדרין ק"ח: ואף האויר מורעל. כמו שכתוב בזבחים ק"ג. ורק בתיבה תתכן הצלה. וסבורים אתם שתיבה החי הוא חיים נינוחים, מדרשני העונג? המים הסוערים והגועשים ערבלו את התיבה. וכתוב בספר הישר: "ויתחפף כל החי אשר בה כהפוך הנדיב בסיר והתיבה חישה להשיבר ויתבהלו כולם ויראו יראה גדולה ויגיעו עד שערי מוות. ובכל זאת חי ויצאו שוך המבול והקימו עולם.

מספר הרב גלינסקי, זכורנו לחי העולם הבא, שבבני ברק בזמנו היה חלבן. היום לא יודעים מה זה חלבן, אבל היום קונים חלב בשקיות. פעם החלבן היה עולה במדרגות לפני בוקר, מניח לפני הדלת ארבע, שישה בקבוקים מלאים ונוטל את הריקים. ולפני זה העבודה הייתה קשה שבעתיים. היה סובב ברחובות העיר עם הסוס והעגלה ודגדג בפעמון. עקרות הבית היו יורדות עם הסירים, היה דולה מכדי מתכת לכלי עם נשנתות, סימונים לחצי ליטר וליטר ושניים, ויוצק לכלים, גובה כסף, והעבודה הייתה מפרכת. אותו חלבן היה לו בן בישיבה, לא מן המתמידים מלשון המעטה. רב הוא לא יהיה, כמו שאומרים. והוא פנה אל החזון איש, וביקש רשות להעסיקו חצי יום, שיקל עליו את פרנסתו. החזון איש השיב שהוציא בזמנו בחור שאינו לומד מן הישיבה, אלו דיני נפשות. ויש למסור את הנפש שיששה בישיבה. אז אם אומר החזון איש בזמנו זה דיני נפשות לצאת לרחוב, מה היום? אז המבול של פעם זה בריכה היום. עכשיו נעניין בסיפור בגמרא והיו הרברים מאירים

ושמחים. שכן שנינו: מעשה באדם אחד, אדם כך כתוב, לא תלמיד ולא חכם. שהיה זהיר במצות ציטת. שמע שיש מקום עבירה בקרחי הים. הרב גלינסקי נמנע מלספר את הסיפור כמו שמואב בגמרא במנחות מ"ד, בגלל הצניעות. והוא שמע שבמקום הזה נוטלים 400 זהובים בעבור העבירה. שיגר את הארבע מאות זהובים וקבעו לו זמן. שהגיע הזמן בה, ביקש לעבור את העבירה ומתואר שם, ואז לפני שיבצע את העבירה באו ארבע צייתותיו וטפחו על פניו. נשמת ולא עבר. וכולם תמהים. 400 זהובים שילם, אורחות ימים עבר ולשווא? אז מה הוא תירץ? מצוה אחת ציונו לנו ה' אלוקינו וציצית שמה, וכתוב בה: "אני ה' אלוקיכם" שתי פעמים. אני הוא שעתיד להיפרע ואני הוא שעתיד לשלם שכר. ועכשיו הם נדמים עליו כארבעה עדים. אמרה לו אני מניחה אותך עד שתאמר לי מה שמך ומה שם עירך ומה שם ריבך, ומה שם מדרשך שאתה לומד בו תורה. אמר, והגיעה אח"כ ולדבר עבירה שמוכן לשלם ארבע מאות זהובים ולנסוע גדול. ושמה מסכמת הגמרא ואומרת זה מתן שכרו בעולם הזה שבמקום באיסור וזה בהיתר, ולעולם הבא איני יודע כמה שכרו. והתמיהות רבות. מסיום הסיפור למדנו שמדובר בבן תורה. חזונו מוכיחה עליו. מבלי שיאמר דבר הוא נשאל מה שם ריבו, מה שם בית מדרשו שהוא לומד בו תורה. ולהדגוע! בן תורה שמתמכר לתאוות ולדבר עבירה שמוכן לשלם ארבע מאות זהובים ולנסוע מעבר לים בשביל זה? הייתכן? ולכן מובן מדוע פותחת הברייתא ב"מעשה באדם אחד". לא אומרת חכם ולא תלמיד חכם. מעשה באדם אחד. ומדובר בבן ישיבה. או איך לא סילקו אותו? איך השאירו אחד כזה בישיבה? וכשנודע הדבר שהוא עשה כזה מעשה והלך למדינת הים, עוד כיבד אותו הרב שלו בכבוד גדול. כולם הקשה אחת. הדברים מוקשים מתחילה ועד סוף. ואומר הרב גלינסקי: עינינו ונתחוויר לי הדבר שלב אחר שלב. בראש ובראשונה דברים ככתבם. "מעשה באדם אחד", בודאי שלא היה בן תורה. רקע היה. מבלה עולם. אלא שרשום היה בישיבה. יש כאלה רשומים בישיבה. אז למה לא סילקו אותו? הרי מושחת היה כמעט ומידותיו. אמת. מאותה סיבה שלא סילקו את חם מהתיבה. הקב"ה רמו לנח ולבניו מחיי איושתי בתיבה. כך אמר: "ובאת אל התיבה, אתה ובניך". הזכרים לבד. "ואשתך ונשי בניך איתך לבד". דהיינו אין קשר. להפריד בין הגברים לבין הנשים. ואילו ביציאתם מן התיבה נאמר: "צא מן התיבה אתה ואשתך ובניך ונשי בניך איתך". זאת אומרת אתם יכולים לחזור לקיים אישות. בתיבה העולם חרב, זמן המבול, אין דבר כזה אנשים יפרו וירבו בשעה שכל העולם מת. ואמרו: שחם עבר על הציווי וכיוון שעשה מעשיו במחשכים, לקה בעורו ויצא ממנו כוש. כל הכושים יצאו מחם בגלל המעשה הזה. פרוץ היה, ועבר על התקנה.

לא סתם תקנה אלא ציווי מעת הבורא יתברך. ובזה הפגין אנוכיות ואכזריות. כי מקור הציווי הוא בנטיעה בעול עם המיוסרים הנספים. נשאלת השאלה: אם הוא כזה מושחת ופרוץ ועובר על ציווי ה', למה לא הוציאו אותו מן התיבה? למה לא דרוקו אותו הוציאו? איהו שאלה? לאן יוציאו אותו? למבול? והישיבה היא כמו התיבת נח. ולא מוציאם ממנה אל המבול. וכשעמד בניסיון, אותו האדם שסיפרנו עליו, נסדקה חומת הטומאה שאפפתו. ובקע בעדה אור התורה. והמאור שבה החזירו למוטב. והועבר למפרע שהשהייה בתיבה הצילתו. עצם זה שהוא שהה בישיבה, בכל אופן הוא למד ערכים שם, הוא ידע ערך של מצוה. הוא לא השתלט על תאוותיו. אבל באה מצוה וטפחה על פניו, והיה מסוגל לבלום את עצמו ולעצור לפני מעשה, ששילם עליו 400 זהובים. ונסע לחוף לארץ. הפליג בים חודשים. בשביל לבצע עבירה. אז רואים שהשהייה בישיבה זה דבר עצום וגדול. אפילו אם זה בסה"כ אדם ששוהה שם, לא על מנת להיות רב.

עכשיו יובן מה שנפסק להלכה: שהיוצא מהבית המדרש נותן הודעה על חלקו ואומר: "מודה אני לפניך ה' אלוקי ששמת חלקי מיושבי בית המדרש". אז על עצם השהייה אנחנו מודים, על עצם הישיבה. ואפילו הולך ואינו עושה זה אחת מארבע מידות בהולכי לבית מדרש. ושכר הליכה בידו. והברטנורא אומר: גם אם אינו לומד ואינו מבין, עצם ההסתופפות בבית המדרש ברכה בה ויש להודות עלייה. ויותר, שגם לאחר שלמד והתעלה, על מה נותנים את ההודעה? על הישיבה בבית המדרש. שהיא שקולה כנגד הלימוד ויותר, ועליה ההודעה. מכאן נבין מה טוב חלקנו שאנחנו זוכים להסתופף בבית ה' תמיד, אמן!

מתוך הרצאתו של כבוד הרב
אמנון יצחק שליט"א
בבית מדרש קהילות פז, בני ברק
בתאריך 07.11.2016
לשמיעת שיעורים והרצאות
חינוך
(גם מטלפון כשר)
02-3724787

לרפואה שלמה
רחל בת איבונה
יסמין בת אביגיל
מלוך ניה בת שרה

לזיווג הגון מהרה
אבנר מואיז בן משה
שלומי בן רינה
אבנר מואיז בן משה

לעילוי נשמת
קידנו ברק בן זייתה,
יעקב בן עזיזה
דוד בן רבקה

לעילוי נשמת
זייתה בת סהלה
היוט בת סמו
חנה בת רומיה ע"ה

ניתן להשיג 'קובץ מלוטט בבעיות השעה בעניני כשרות' בטלפון 0549543484 כולל דיסק מתנה מצורף או בחינם במייל refaelyhu@gmail.com

לעילוי נשמת
ציון בן יהודה
אבנר בן יהודה
אפרים בן שושנה

להצלחה למוסדות
'לדעת חכמה ומוסר'

לרפואה שלמה מהרה
מינה בת סימה
יוחאי בן סילביה שרון
תמר בת שלמה

לעילוי נשמת
יוסף בן דונטה
יוסף בן שושנה ימיני